

BRANCHEVEJLEDNING OM

GULVLÆGNING

Indhold

- 5 **Indledning**

- 6 **Projektering og planlægning**
 - Bygherren
 - Projekterende
 - Leverandøren
 - Arbejdsgiveren
 - De ansatte

- 8 **Før arbejdet går i gang**
 - Projektgennemgangsmøde
 - Opstartsfasen

- 9 **Typiske arbejdsmiljøproblemer og løsninger ved gulvlægning**
 - Belastende arbejdsstillinger
 - Tunge løft
 - Støv
 - Skadelige stoffer og materialer
 - Brugsanvisninger
 - Særlige krav til APV
 - Udskiftning af kemikalier
 - Akutte ulykker og skader
 - Støj og vibrationer
 - Kulde og træk
 - Renoveringsopgaver i boliger

- 18 **Tjekliste**

Indledning

Denne branchevejledning beskriver de væsentligste arbejdsmiljøproblemer samt tilhørende løsninger i forbindelse med gulvlægning inden for byggeriet - med undtagelse af lægning af industrigulve, som ikke er medtaget i denne vejledning.

Vejledningen indeholder også en kort gennemgang af en række forholdsregler, der i forbindelse med udbud, projektering, planlægning og udførelse skal sikre, at arbejdet kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Arbejdstilsynet har haft vejledningen til gennemsyn og finder, at indholdet i den er i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningen. Arbejdstilsynet har alene vurderet vejledningen, som den foreligger, og har ikke taget stilling til, om den dækker samtlige relevante emner inden for det pågældende område.

Projektering og planlægning

► Projektering og planlægning

Gulvlægning kan gennemføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt, hvis de nødvendige forudsætninger allerede er indarbejdet i projekterings- og planlægningsfasen.

Det kræver, at alle parter lever op til deres ansvar og pligter i forhold til Arbejdsmiljøloven.

Bygherren

Når mere end én arbejdsgiver på samme tidspunkt beskæftiger flere end 10 personer på byggepladsen, har bygherren ansvar og pligt til at sørge for:

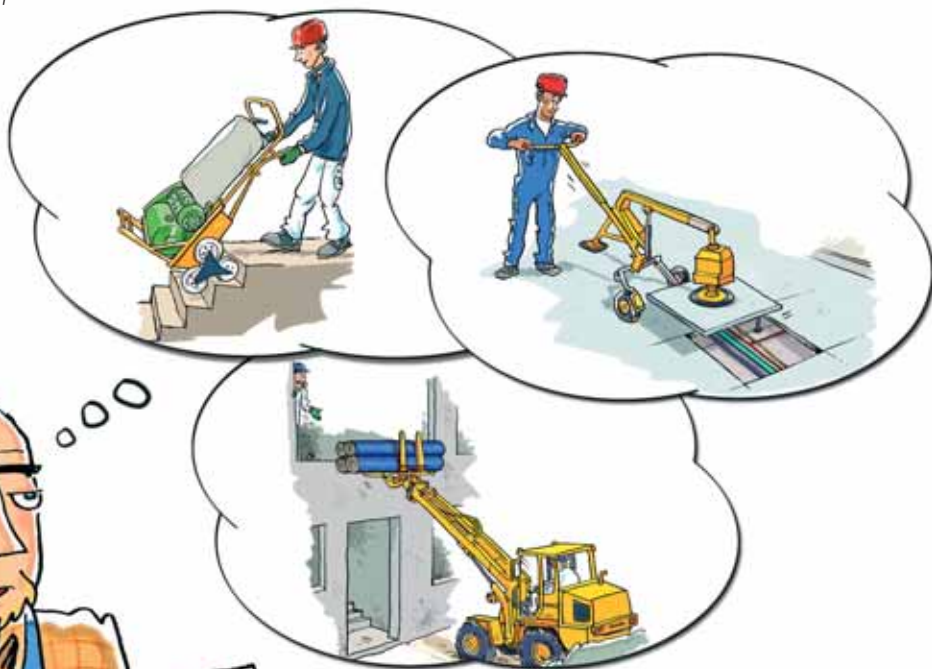
- afgrænsning af sikkerhedsforanstaltninger i fællesområder
- koordinering af sikkerhedsforanstaltninger i fællesområder
- udarbejdelse og vedligeholdelse af Plan for Sikkerhed og Sundhed (PSS),
- anmeldelse af byggepladsen til Arbejdstilsynet

Bygherrens pligter kan overdrages, hvis forudsætningerne er i orden - men det kan ansvaret ikke. Yderligere information om Plan for Sikkerhed og Sundhed (PSS) kan findes på www.bar-ba.dk

Projekterende

Den projekterende skal i projekt materialet sikre, at:

- arbejdsmiljøloven kan overholdes i forbindelse med arbejdets udførelse og den efterfølgende vedligeholdelse,

- der er den fornødne plads og mulighed for at kunne anvende tekniske hjælpemidler,
- farlige stoffer og materialer substitueres, som fx limprodukter,
- særlige risici i forbindelse med arbejdet er beskrevet, som fx transport og løft af gulvmaterialer.

Det betyder bl.a., at:

- tidsplaner er nøje planlagt, beskrevet og indarbejdet i hele projektet,
- adgangs- og transportarealer er etableret og dimensioneret til opgaven og de tekniske hjælpemidler der skal anvendes,
- materialer placeres hensigtsmæssigt, både i forhold til arbejdsstedet samt adgangs- og kørearealer for tekniske hjælpemidler,
- skur- og velfærdsfaciliteter er etableret.

Leverandøren

Leverandøren eller importøren af gulvbelægninger skal altid udarbejde anvisninger, som beskriver:

- vægtangivelser og løfteanvisninger
- brug af særligt værktøj, særlig fastgørelsesmetode og særlig transportmetode, hvor dette er påkrævet.
- hvilke sundhedsskadelige stoffer som evt. kan udvikles. Fx i forbindelse med svejsning af gulvbelægning af PVC.

Leverandøren af gulvlakker, lime, fugemasser m.m. til byggeri skal forsyne disse produkter med kodenumre (MAL-koder). Produkter som er færemærket, skal endvidere forsynes med en leverandørbrugsanvisning.

Arbejdsgiveren

Med udgangspunkt i projektet materialet og egne erfaringer skal arbejdet planlægges og tilrettelægges sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt.

Det betyder bl.a., at arbejdsgiveren har pligt til at sørge for:

- at der er tekniske hjælpemidler til stede, der kan begrænse det tunge arbejde,
- at de ansatte instrueres i, hvordan hjælpemidlerne bruges, og sikre at de bruges,
- at der er brugsanvisninger for de tekniske hjælpemidler,
- at der er udarbejdet en skriftlig vurdering af arbejdet. Dette kan være en arbejdspladsvurdering (APV) for det konkrete arbejde,
- at der er udarbejdet arbejdspladsvurderinger samt en særlig APV for de anvendte farlige stoffer og materialer,
- at de ansatte får en grundig instruktion/uddannelse i, hvordan arbejdet kan udføres sikkert,
- at de ansatte har gennemført de lovpligtige uddannelser, som arbejdet kræver. Det drejer sig fx om arbejde med:
 - epoxyprodukter og PU-skum
 - bitumenmaterialer
 - truck og teleskoplæssere

Endvidere er det en god idé at få udleveret Plan for Sikkerhed og Sundhed for det pågældende byggeri/projekt for at sikre, at der er taget højde for alle arbejdsmiljøforhold.

De ansatte

De ansatte har pligt til at medvirke til, at arbejdsforholdene er sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlige inden for deres arbejdsområde.

Det betyder bl.a., at de har pligt til at:

- bruge de tekniske hjælpemidler og værnemidler, som stilles til rådighed,
- gennemføre de nødvendige lovpligtige uddannelser, som kræves for at udføre det pågældende arbejde. Det kan eksempelvis være arbejde i forbindelse med:
 - epoxyprodukter og PU-skum
 - bitumenmaterialer
 - truck og teleskoplæssere

► Før arbejdet går i gang

Projektgennemgangsmøde

Selv når aftalegrundlaget (kontrakterne) er entydigt, kan det være nødvendigt, specielt på større opgaver, at holde et projektgennemgangsmøde for at få de sidste detaljer på plads i forhold til de øvrige aktiviteter, der indgår i det samlede projekt.

På mødet bør følgende behandles og fastholdes i et referat:

- grænseflader/koordinering mellem aktørerne,
- tidsplanen,
- fælles sikkerhedsforanstaltninger,
- om der er særlige risici,
- muligheden for at anvende den planlagte brug af tekniske hjælpemidler.

Netop fordi gulvfirmaerne ofte kommer sent ind i projektet/byggeriet, er det ekstra vigtigt, at man deltager i opstartsmødet.

Opstartsfasen

Selv om projektet klart fremgår af kontrakterne og evt. er præciseret på et projektgennemgangsmøde, skal sjakket instrueres. Dette bør ske på et opstartsmøde.

På opstartsmødet gennemgås projekt materialet og andre relevante oplysninger, og det aftales, hvem der er ansvarlig for:

- instruktion af nye medarbejdere,
- instruktion i brug af tekniske hjælpemidler,
- at gøre opmærksom på, om der er særlige risici.

Problemer og løsninger ved gulvlægning

- Typiske arbejdsmiljøproblemer og løsninger ved gulvlægning

Belastende arbejdsstillinger

Traditionelt har arbejdet med gulvlægning været ensbetydende med belastende arbejdsstillinger og knæliggende arbejde. Forhold som har medført en stor nedslidning af gulvlæggere.

Undgå knæliggende arbejde - stå op i stedet for at ligge på knæ:

- Brug værktøj med teleskopskaft ved alle opgaver, hvor det er muligt. Både spartler, svejsepistol, trådafskærer og ridsevogn kan monteres på teleskopskafter, så du kan stå op under arbejdet. Derved letter du belastningen af dine knæ.
- Tilrettelæg arbejdet, så du skifter mellem forskellige typer af opgaver og forskellige arbejdsstillinger.

Hvis knæliggende arbejde ikke kan undgås, skal du bruge knæpuder ved arbejdet. Vi anbefaler at bruge fleksible og "åndebare" knæpuder, der tilpasser sig individuelt ved knæet.

Tunge løft

Undgå tunge løft. Brug generelt tekniske hjælpemidler som fx lifte, sækkevogne og andre tekniske hjælpemidler i stedet for at løfte og transportere udstyr og materialer manuelt - fx ved transport af gulvslibemaskiner. Ved lægning af installationsgulve kan der anvendes tekniske hjælpemidler med sug.

Brug tekniske hjælpemidler ved transport af limspande og spartelmasse for at undgå tunge løft.

Undgå helt at løfte, hvis det er muligt. Hvis du alligevel er nødt til at løfte, brug da en god løfteteknik. Gå ned i knæene, løft med rank ryg og hold byrden lige foran kroppen. Pas på, at byrden ikke smutter - det kan give akutte rygskader.

Fordel de tunge løft over arbejdsdagen, så du spreder belastningen. Varier arbejdet over hele arbejdsdagen mellem forskellige typer arbejdsopgaver.

Sørg for, at der er brugsanvisninger for de anvendte maskiner og værktøj og udarbejd procedurer for kontrol af disse.

Ved mindre opgaver fx spjældopgaver skal arbejdsgiveren være særlig opmærksom på om der er plads til, at tekniske hjælpemidler kan anvendes. Fx gulvlægning i rum med tungt inventar. Det er således vigtigt allerede ved første kontakt at informere kunden om behovet for hjælpemidler. Medbring et digitalkamera i forbindelse med tilbudsgivning hos kunden - det kan hjælpe med at sikre, at de rigtige hjælpemidler kommer med på opgaven.

Støv

Støv er både generende og sundhedsfarligt - og skal derfor undgås.

Ved gulvlægning kan støvgener optræde i forbindelse med:

- håndtering af spartelmasse og ophældning af pulver
- slibning af gulve efter der er lagt spartelmasse
- slibning af gamle gulve - lakrester
- slibning af nye gulve inden de fx skal oliebehandles

Brug derfor kun maskiner og værktøj med punktudsug, som er sikret i forhold til støvspreddning. Brug fx kun gulvafhøvlere og slibemaskiner, der er forsynet med punktudsug samt støvfilter og tilsluttet en støvsuger. Støvsugeren skal være forsynet med et klassificeret mikrofilter, der tager de sidste fine partikler.

Ved arbejde indendørs skal afsuget føres til det fri, hvis det er muligt, da recirkulation ikke er tilladt.

Brug dog altid åndedrætsværn i forbindelse med gulvafhøvling og gulvslibning, hvis afsuget ikke kan føres til det fri.

- Filtrerede åndedrætsværn må kun benyttes samlet 3 timer om dagen. Hvis arbejdet strækker sig ud over 3 timer, skal der allerede fra arbejdets begyndelse benyttes enten åndedrætsværn med turboenhed (blæser) eller luftforsynet åndedrætsværn.
- Luftforsynet åndedrætsværn må benyttes hele dagen med pauser, hvis længder og antal afhænger af arbejdsbelastningen og generne.

Åndedrætsværn med partikelfilter er en hel eller halvmaske med udskifteligt filter. Filtrene inddeles i klasserne P1, P2 og P3. Brug P2-filtre.

Vær dog opmærksom på åndedrætsværn med partikelfilter ikke beskytter, når luften indeholder skadelige gasser og dampe fra overfladebelægninger.

Skadelige stoffer og dampe

I forbindelse med gulvlægning kan man komme i kontakt med såkaldte farlige stoffer og materialer - både ved hudkontakt og ved indånding. Det gælder bl.a. ved:

- håndtering af lime
- brug af polystyren
- påføring af bestemte laktyper
- slibning af trægulve
- svejsning af PVC-gulve

Vær særlig opmærksom på at:

- Der ved svejsning af PVC-gulve kan dannes chlorforbindelser og andre luftvejsirriterende stoffer. Sørg derfor altid for at fjerne dampene effektivt ved hjælp af punktudsugning.
- Der ved slibning af trægulve kan være malinger som indeholder isocyanater. Ved slibning og skæring eller anden forarbejdning kan der afgives isocyanater, som ved indånding kan give allergisk astma.

Farlige stoffer og materialer er bl.a. kendetegnet ved at:

- stofferne er opført på Arbejdstilsynets grænseværdiliste
- stofferne er mærket efter Miljøstyrelsens fareklasser (sort faretegn på orange mærkat)

Brugsanvisninger

Der skal medfølge en leverandørbrugsanvisning på dansk ved køb/levering af produkter, som indeholder farlige stoffer og materialer.

Af leverandørbrugsanvisningen skal det bl.a. fremgå, hvilke sikkerhedsforanstaltninger og personlige værnemidler man konkret skal anvende i forbindelse med brugen af det pågældende produkt.

Brugsanvisningens MAL-koder anviser de sikkerhedsforanstaltninger og værnemidler, som skal bruges. Brug dem.

En MAL-kode

En MAL-kode består af to tal med en bindestreg i mellem.

Tallet før bindestregen viser indholdet af opløsningsmidler og andre stoffer, som fordamper og dermed kan give skader ved indånding.

Tallet efter bindestregen viser risikoen for skader ved direkte kontakt med hud, øjne og luftveje eller ved indtagelse af produktet.

Fælles for begge tal er, at jo højere tal og dermed højere sundhedsfare - desto større krav til sikkerhedsforanstaltninger.

De enkelte tal henviser til konkrete sikkerhedsforanstaltninger, der skal anvendes i forbindelse med brug af produktet. Alle disse foranstaltninger findes i bilag 2 til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejde med kodenumererede produkter (som kan ses på Arbejdstilsynets hjemmeside www.at.dk)

Kodenummeret skal altid være oplyst i brugsanvisningerne samt på produktets emballage. Det samme gælder, hvis produktet indeholder lavtkogende væsker (kogepunkt under 65°). Det skal også oplyses på etiket og brugsanvisninger, om et evt. åndedrætsværn skal være luftforsynet eller ej.

Eksempel på en MAL-kode

En gulvlak med en MAL-kode på 1-1.

I skemaet (bilag 2/Arbejdstilsynets bekendtgørelse) skal man tage stilling til:

- om der er tale om udendørs eller indendørs arbejde, samt
- om arbejdet foregår på små (< 4 m²) eller store overflader (> 4m²).

Hvis der er tale om indendørs gulvlakering på overflader over 4 m² skal der bruges flg. sikkerhedsforanstaltninger:

- Tallet før bindestregen.
Åndedrætsværn i form af gasfiltermaske.
Der skal dog anvendes luftforsynet halvmaske, hvis der arbejdes med produkter, som indeholder lavtkogende væsker som fx acetone, ethanol mm. Hvis produktet indeholder lavtkogende væsker (kogepunkt under 65°), skal disse oplyses på produktets etiket og brugsanvisning).
- Tallet efter bindestregen.
Handsker, dog afhængig af om du bliver tilsmudset af lakken, om arbejdet er stænkende mm.
Afhængig af hvor tilsmudsede arbejdet er, stiger kravene til sikkerhedsforanstaltninger. Det fremgår af skemaets noter.

Ud fra leverandørbrugsanvisningen og anden viden om produktet skal der udarbejdes en arbejdspladsbrugsanvisning, som klart beskriver, hvordan man i den konkrete arbejdsituation skal håndtere produktet - herunder hvilke sikkerhedsforanstaltninger der skal tages. Denne brugsanvisning udarbejdes af sikkerhedsorganisationen og skal være til rådighed for alle virksomhedens ansatte.

En fyldestgørende arbejdspladsbrugsanvisning fortæller fx ikke kun, hvilke personlige værnemidler man skal bruge, men også hvor på virksomheden de kan fås. Arbejdspladsbrugsanvisningerne skal findes, hvor produktet anvendes - fx med fordel i en mappe i vognen. Førstehjælpsudstyr skal ligeledes være til stede samme sted.

En arbejdspladsbrugsanvisning er samtidig et godt udgangspunkt for en arbejdsinstruktion af medarbejderne.

Vær opmærksom på, at hvis man selv importerer farlige stoffer og materialer, er man som importør selv ansvarlig for at udarbejde leverandør- og arbejdspladsbrugsanvisninger, anmelde produktet til Arbejdstilsynets produktregister samt fastsætte MAL-koder for produkterne.

Særlige krav til APV ved arbejde med farlige stoffer og materialer

Ud over den almindelige arbejdspladsvurdering (APV), som virksomheden ifølge loven er forpligtet til at lave for alle arbejdsmiljøforhold på virksomheden, skal der udarbejdes en særlig vurdering, når der arbejdes med farlige stoffer og materialer.

Den særlige vurdering er en vurdering af, hvordan I konkret arbejder med det farlige stof eller materiale, og om der er særlige forhold ved arbejdet, som I skal være opmærksomme på.

Man kan derfor med fordel tage udgangspunkt i de arbejdspladsbrugsanvisninger, som virksomheden allerede har lavet, da arbejdspladsbrugsanvisningerne skal indeholde oplysninger om sundhedsfarer, værnemidler og forholdsregler ved brug.

Resultatet af vurderingen kan derfor fremgå ved, at man i den almindelige APV henviser til arbejdspladsbrugsanvisningen for det farlige stof eller materiale

Hvis resultatet af vurderingen viser, at der er forhold, der ikke er i orden, fx at der mangler personlige værnemidler eller at ventilationen ikke er god nok, overføres problemet til den almindelige APV's handlingsplan med henblik på at finde en løsning.

Det er et krav fra Arbejdstilsynet, at man laver en samlet liste over alle de farlige stoffer og materialer, der bruges, og henviser til leverandørbrugsanvisningerne.

Udskiftning af kemikalier

I forbindelse med virksomhedens APV - og specielt i gennemgangen af de anvendte kemikalier - skal man vurdere, om nogle af de anvendte produkter kan udskiftes med ufarlige eller mindre farlige produkter.

Det gælder også i forbindelse med en konkret opgave, hvor man allerede i planlægningsfasen skal vurdere om samtlige påtænkte produkter kan erstattes med mindre farlige eller lavere kodenumre. Hvis erstatning ikke kan foretages, skal dette kunne dokumenteres over for Arbejdstilsynet.

Kodenummerede produkter som fx gulvlakker, limefugemasser m.m. skal erstattes med andre lignende produkter med et lavere kodenummer, hvor det er teknisk muligt - hvis det ikke kan lade sig gøre, skal man kunne dokumentere det over for Arbejdstilsynet.

Du bør fx helt undgå at bruge rensmidler og lime, som afgiver skadelige dampe. Hvis de alligevel er umulige at undgå, skal du sørge for, at der er god ventilation på stedet. Vær opmærksom på, at det højest tilladte tal før bindestregen i kodenummeret for lime er 1 i brugsklar blanding, hvis limning i forbindelse med gulvlægning sker indendørs.

Undgå endvidere at bruge slipmidler til slibning - brug afhøvling i stedet.

Endvidere kan man bruge produktgennemgangen til at få ryddet op i kemikaliebeholdningen, så virksomheden kun ligger inde med de produkter, man rent faktisk anvender og har lavet arbejdspladsbrugsanvisninger for.

Akutte ulykker og skader

Ulykker og akutte skader ved gulvlægning sker gerne som følge af manglende oprydning og i forbindelse med snit og sårskader fra skarpt værktøj.

- Ryd derfor op og hold orden - så forhindrer du, at du og andre snubler over materialer, affald mm.
- Pas på det skærende værktøj. Mange ulykker inden for faget opstår som snit og sårskader.
- Hvor der er påbud om værnemidler skal disse bruges.
- Ved færdsel på en byggeplads skal sikkerhedssko og -hjelme bruges. Sko skal være med søm- og tåværn.
- Sikkerhedsbriller og høreværn skal anvendes.

Risiko for ulykker minimeres ved fast el på etagen i forbindelse med brug af maskiner og værktøj.

El-værktøj, der benyttes jævnligt, skal i øvrigt efterses af en sagkyndig mindst hver 2. måned. For dobbeltisolerede apparater må der gå 6 måneder - som gælder for de fleste elektriske værktøjer som anvendes på en byggeplads, da de er dobbeltisolerede og mærket med en dobbeltfirkant.

Støj og vibrationer

I forbindelse med gulvafhøvling og klargøring af underlag forud for lægning af linoleum bruges der gulvslibere, gulvafhøvlere og andre slibemaskiner. Vælg derfor de maskiner og arbejdsmetoder, der støjer og vibrerer mindst.

Planlæg og tilrettelæg arbejdet så færrest muligt udsættes for støjen - og i så kort tid som muligt. Brug altid høreværn, hvis du arbejder med eller i nærheden af støjende maskiner. Brug ikke gulvslibere, gulvafhøvlere og slibemaskiner, når der er andre til stede i rummet.

Håndbetjente vibrerende værktøjer som fx slibemaskiner og el-høvle belaster arme og hænder. Brug derfor de mest vibrationssvage maskiner med vibrationsdæmpende håndtag. Variér mellem forskellige typer af opgaver, så du ikke arbejder for længe ad gangen med vibrerende værktøj.

Kulde og træk

Kulde og træk afkøler kroppen og kan medvirke til, at muskler og ledbånd bliver stivere, og der derfor er risiko for overbelastning af bevægeapparatet. Ved afkøling af hænderne nedsættes føleevnen og evnen til at arbejde præcist. Dette øger risikoen for skærel-ulykker og andre ulykker på grund af nedsat føleevne.

- Sørg derfor for inddækninger, hvis der arbejdes i åbne konstruktioner og lignende over længere tid. Dette gælder specielt ved nybyggeri.
- Brug passende og beskyttende arbejdsbeklædning - med god pasform og passende isoleringsevne, som kan imødegå kuldebelastningen.
- Hvis siddende eller knælende arbejdsstillinger med direkte berøring af kolde eller fugtige flader ikke kan undgås, skal der anvendes egnet underlag.

Renoveringsopgaver i boliger

Ved mindre renoveringsopgaver i boliger bliver arbejdet typisk udført, mens der er beboere eller brugere i bygningerne. Det kan skabe unødige problemer. En god kontakt til beboerne er derfor nødvendig. Følg evt. følgende punkter:

- Skab god kontakt i beboerne allerede i planlægningsfasen af den samlede opgave.
- Sørg for, at der skabes god plads til brug af og midlertidig frasætning af tekniske hjælpemidler. Og at dette er aftalt, inden arbejdet påbegyndes.
- Beboerne skal ifølge lejeloven bl.a. varsles om:
 - hvornår arbejdet i de enkelte opgange/lejligheder påbegyndes og afsluttes.
 - arbejdets betydning for adgangsveje.
 - støv og støjgener.
 - niveau for efterfølgende oprydning og rengøring.

Tjekliste

► Tjekliste over arbejdsmiljøforhold ved gulvlægning

Brug denne tjekliste, hvis du som bygherre og projekterende skal vurdere, om der er taget stilling til de mest almindelige arbejdsmiljøforhold i forbindelse med gulvlægning. Eller hvis du som udførende skal udarbejde en arbejdspladsvurdering eller en arbejdsinstruktion.

Listen er af gode grunde ikke fuldstændig, men har medtaget de mest udbredte arbejdsmiljørisici for gulvlæggere. Udbyg gerne listen selv.

		sæt kryds!	
ARBEJDSPLADS-VURDERING	<ul style="list-style-type: none">• Er der gennemført en APV for hjemmevirksomhed• Er der udarbejdet en APV for det konkrete arbejde	☐ ja	☐ nej
INSTRUKTION	<ul style="list-style-type: none">• Får alle nye medarbejdere en ordentlig instruktion• Får alle en instruktion forud for nye opgaver (arbejdsbeskrivelser), samt i brug af tekniske hjælpemidler• Har medarbejderne fået de lovpligtige uddannelser, hvis de skal arbejde med fx epoxy, asfaltmaterialer m.m.	☐ ja	☐ nej
		☐ ja	☐ nej
TUNGE LØFT OG ARBEJDSSTILLINGER	<ul style="list-style-type: none">• Er der jævne og gode adgangs- og transportveje for materialer og værktøj• Er der egnede tekniske hjælpemidler til stede til håndtering af tunge byrder fx materialer, værktøj og maskiner m.m.• Er der mulighed for at variere mellem forskellige typer opgaver og dermed fordele eventuelle belastninger hensigtsmæssigt• Bruges der stående værktøj i stedet for knæliggende arbejde	☐ ja	☐ nej
		☐ ja	☐ nej
		☐ ja	☐ nej
		☐ ja	☐ nej
STOFFER OG MATERIALER	<ul style="list-style-type: none">• Er der støvende slibearbejde og anvendes maskiner med støv-filtre/støvsuger• Anvendes der farlige stoffer og materialer (fx lime og rensmidler), og er der mulighed for at erstatte disse til ufarlige eller mindre farlige produkter.• Er der mulighed for god ventilation i arbejdslokalet• Er leverandør- og arbejdspladsbrugsanvisninger til stede i virksomheden• Er der udarbejdet en særlig APV i virksomheden• Bruges de korrekte personlige værnemidler	☐ ja	☐ nej
		☐ ja	☐ nej
		☐ ja	☐ nej
		☐ ja	☐ nej
		☐ ja	☐ nej
		☐ ja	☐ nej
ULYKKER	<ul style="list-style-type: none">• Er arbejdsstedet ordentligt ryddet så snuble og faldulykker kan undgås• Bruges de korrekte personlige værnemidler• Er det anvendte værktøj godkendt og eftersat	☐ ja	☐ nej
		☐ ja	☐ nej
		☐ ja	☐ nej
STØJ OG VIBRATIONER	<ul style="list-style-type: none">• Anvendes der støj- og vibrationssvage maskiner• Bruges der høreværn og vibrationsdæmpende håndtag• Planlægges arbejdet med mindst mulige gener for de øvrige faggrupper	☐ ja	☐ nej
		☐ ja	☐ nej
		☐ ja	☐ nej
ANDRE FORHOLD	<ul style="list-style-type: none">• Er der foranstaltninger mod kulde og træk	☐ ja	☐ nej

Vil du vide mere?

På www.bar-ba.dk kan du læse og printe vore branchevejledninger og andet materiale om arbejdsmiljø. Få de seneste nyheder – vælg punktet Nyhedsbrev og tilmeld dig.

Se bl.a.

Belysning og elforsyning på byggepladsen, varenr: 13 20 46
Byggepladsens plan for sikkerhed og sundhed, varenr: 13 20 16
Bygningsrenovering, varenr: 13 20 64
De 10 små håndværkere (el-vejledning), varenr: 13 20 50
En farlig historie om stoffer og materialer, varenr: 13 20 52
Fotogene gulvlæggere:
Folder, varenr: 19 19 34
Video, varenr: 81 21 92
God praksis i forebyggelse af arbejdsulykker i bygge & anlægsbranchen, varenr: 13 20 49
Gode tekniske hjælpemidler, varenr: 13 20 22
Håndbog for sikkerhedsgruppen Bygge & Anlæg, varenr: 13 20 12
Indretning af skurvogne og lignende, varenr: 13 20 36
Introduktion til arbejdsmiljø, bygge & anlæg:
Kursusmappe, varenr: 13 20 53
Kursusbevis, varenr: 13 20 54
Plancher, varenr: 13 20 55
Isolering med mineraluld, varenr: 19 15 13
Når du støder på asbest, varenr: 13 20 35
Publikationer – oversigt, varenr: 13 20 61
Serigrafi og kodenumre, varenr: 19 19 23
Sig fra! Sig stop!, varenr: 13 20 63
Støv på byggepladsen, varenr: 13 20 44
Vi har ingen problemer med sikkerhed. Gode råd om sikkerhed, varenr: 13 20 48
Faktablad om træ- snedker- og tømrerarbejde, varenr: 13 25 08
Faktablad om APV for træ- snedker- og tømrerarbejde, varenr: 13 25 22
Faktablad om uddannelseskraft for snedkere og tømrere, varenr: 13 25 41

Vejledningerne kan også fås hos din organisation eller købes hos:

Arbejdsmiljøbutikken
Videnscenter for arbejdsmiljø
Lersø Parkallé 105, 2100 København Ø
Tlf.: 3916 5230, fax: 3916 5201
E-post: ekspedition@arbejdsmiljoviden.dk
Internet: www.arbejdsmiljobutikken.dk

**BrancheArbejdsmiljørådet
for Bygge & Anlæg**

**Bygmestervej 5
2400 København NV
Telefon 36 14 14 00
Telefax 36 14 14 09
e-mail sekr@bar-ba.dk
www.bar-ba.dk**

ISBN: 978-87-7952-097-4;
Varenummer 13 20 75

Marts 2007

Omslag: Henrik Bang
Illustrationer: Lars-Ole Nejtgaard
Opsætning: www.zenario.com